

BIBLIOGRAPHY

ALEXANDER, N. 1991. Proposals towards a democratic language for South Africa. (*In* Le Roux, A.L., *ed.* Language and community colleges : papers delivered at the annual conferences held by the Council of Rectors and Deans of teacher education in Kwa Zulu-Natal, 1990-1991. Ashwood : Cordtek. p. 13-22.)

AMIR, Y. 1994. Social assimilation or cultural mosaic. (*In* Lynch, J.; Modgil, C. & Modgil, S., *eds.* Education for cultural diversity: convergence and divergence. London : Falmer Press. p. 23-36.)

BANKS, J. 1989. The curriculum. (*In* Banks, J., *ed.* Multicultural education - issues and perspectives. London : Allyn & Bacon. p. 190-210.)

BAPTISTE, P.H. 1990. Effective management. (*In* Baptiste P.H., *ed.* Leadership, equity and school effectiveness. New Delhi : Sage. p. 22-23.)

BARNARD, S.S. 1991. The relation between educational management and school-community relationships. (*In* Van der Westhuizen, P.C., *ed.* Effective educational management. Pretoria : Kagiso Tertiary. p. 405-444.)

BASSON, C.J.J.; VAN DER WESTHUIZEN, P.C. & NIEMAN, G.S. 1991. Organisational theory. (*In* Van der Westhuizen, P.C., *ed.* Effective educational management. Pretoria : Kagiso Tertiary. p. 593-658.)

BEAR, H.L.; VAN EGEREN, L.F.; STREISSGUTH, A.P.; NYMAN, B.A. & LECKIE, M.S. 1989. Social class differences in material teaching strategies and speech patterns. *Developmental Psychology*, 1:192-248.)

BEARDSMORE, H.B. 1994. Bilingual education. (*In* Lynch, J.; Modgil, C. & Modgil, S. Education for cultural diversity : convergence and divergence. p. 285-300.)

BERKHOUT, S.J. 1989. The education system of the Netherlands. (*In Dekker, E.I. & Van Schalkwyk, O.J., eds. Modern education systems. Durban : Butterworths. p. 83-116.*)

BIBLE. 1989. The Holy Bible : New international version. Cape Town : Bible Society of South Africa.

BOOYSEN, W. 1993. Human rights law and culture. (*In Jacobs, J., ed. Culture in education and teacher education funding. p. 32-40.*)

BOYER, E.L. 1998. A quest for common learning : the aims of general education. Washington : Carnegie foundations for the advancement of teaching. 247 p.

BRITANNICA

See

GWINN, R.P; NORTON, P.B & GOETS, P.W

CALITZ, M.J. 1998. Demography. (*In DIBU. Northern Cape development profile. Pretoria : DBSA. p. 19-38.*)

CANFIELD, P. 1992. Educators and minority learners. (*In Levine, M., ed. Professional practice schools. New York : Teachers College Press. p. 24-37.*)

CLAASEN, J.C. 1996. Die voorsiening van onderwys aan minderheidsgroepe : 'n teoretiese agtergrond. Pretoria : Unisa. 17 p.

COMMITTEE OF MINISTERS OF THE COUNCIL OF EUROPE

See

SOUTH AFRICAN LAW REPORTS

COWEN, R. 1990. Teacher education : a comparative view. (*In Graves, N.J., ed. Initial teacher training : policies and progress. London : Kogan Page Limited. p. 45-51.*)

CROUCH, 1998. Public versus private education : why South Africa needs a healthy public education system. (*In Fieldgate, K., ed. Education Africa Forum : helping to establish a culture of learning and teaching in South Africa. Johannesburg : Education Africa. p. 74-79.*)

CUSHNER, K. 1992. Human diversity in education : an integrative approach. New York : McGraw Hill. 358 p.

DACST

See

SOUTH AFRICA

DARBON, D. 1992. Ethnicity and European community. (*In* Mayibuye. Democracy rides in. *Journal of the African National Congress*, 3(6) : 36-37, September.)

DAVID, N. 1993. Religion and culture. (*In* Fyfe, A. & Figueroa, A. Education for cultural diversity - the challenge for a new era. London : Routledge. p. 187-196.)

DAVIS, G. 1985. Strategies for change. (*In* Arora, R.K. & Duncan, C.G. Multicultural education : towards good practice. London : Routledge. p. 21-37.)

DEKKER, E.I. & VAN SCHALKWYK, O.J. 1989. Modern education systems. Durban : Butterworths. 419 p.

DEPARTMENT OF NATIONAL EDUCATION

See

SOUTH AFRICA

DETRICK

See

UNITED NATIONS

DEVELOPMENT INFORMATION BUSINESS UNIT. 1998. Northern Cape development profile. Midrand : DBSA 176 p.

DE WITT, W. 1997. Research methodology. Florida : TSA. 126 p.

DIBU

See

DEVELOPMENT INFORMATION BUSINESS UNIT

DI FRIULI, C. 1997. Culturology : thinking with the heart instead of the head. *Journal of the social sciences*, 8(2) : 85-87, August.

DINSTEIN, Y. 1993. The degree of self-rule of minorities in Unitarian and federal states. (*In* Brolman, C.; Lefeber, R. & Zieck, M. Peoples and minorities in international law. Dordrecht : Martinus Nijhoff. p. 229-237.)

DOUGLAS, R. 1992. Modern inequality and the role of education. (*In* Douglas, R. & Poonwassie, D.H., eds. Education and cultural differences. London : Garland Publishing. p. 159-165.)

DUMINY, P.A. 1978. Education 1. Cape Town : Longman. 160 p.

DU PLOOY, J.L.; GRIESEL, G.A.G. & OBERHOLZER, M.O. 1982. Fundamental pedagogics for advanced students. Pretoria : Haum. 354 p.

EAST, J. 1999. Teaching on weekends, in shopping centers and by television. London : Croom Helm. 56 p.

EDWARDS, J. 1981. Home and school discontinuity. London : Routledge. 152 p.

ELDERING, L. 1989. Ethnic minority children in Dutch schools : underachievement and its explanations. (*In* Eldering, L. & Kloprogge J., eds. Different cultures, same school : ethnic minority children in Europe. Amsterdam : Swets & Zeitlinger. p. 107-136.)

ENGELBRECHT, 1999. Interview held on 7 June in Kimberley. (Copy of tape in possession of the author.)

EUROPEAN COMMUNITY. 1990. Charter of Paris for a New Europe. (*In* Steyn, H.J. 1996. Internasionaal-erkende onderwysregte van mindersheidsgroepe. Potchefstroom : PU vir CHO).

EXTRA, G. & VALLEN, T. Second language acquisition in elementary school : a crossnational perspective on the Netherlands, Flanders and the Federal Republic of Germany. (*In* Eldering, L. & Kloprogge, J., eds. Different cultures, same school : ethnic minority children in Europe. Amsterdam : Swets & Zeitlinger. p. 153-188.)

FERREIRA, M & PUTH, G. 1988. Focus group interviewing. (*In Ferreira, M., ed. Introduction to qualitative research methods. Pretoria : HSRC. p. 127-136.*)

FIGUEROA, P. 1993. Equality and minorities. (*In Fyfe, A. & Figueroa, P. Education for cultural diversity - the challenge for a new era. London : Routledge. 26-38.*)

FOLCH-LYON M.T. & FROST, J.F. 1981. Conducting focus group sessions. *Studies in family planning*, 12(12) : 443-449.

FRIESEN, J.W. 1994. Educational policy and international understanding - a case study. (*In Lynch, J.; Modgil, C. & Modgil, S. Human rights education and global responsibilities. London : The Falmer Press. p. 289-304.*)

GALATIANS

See

BIBLE

GANZ, E.W. 1998. Learning areas and learning programmes for the general education and training band. Johannesburg (Unpublished). 10 p.

GAY, G. 1994. Gender discrimination and education. (*In Lynch, J.; Modgil, C. & Modgil, S., eds. Education for cultural diversity : convergence and divergence. London : Falmer press. p. 107-108.*)

GHOSH, R & TALBANI, A. 1992. Inequality and education in India. (*In Douglas, R. & Poonwassie, D.H., eds. Education and cultural differences. London : Garland Publishing. p. 327-348.*)

GODUKA, N.I. 1998. Linguistic and cultural diversity : implications for learning, educating and curricular transformation. *South African Journal of Higher education*, 12(1) : 34-42.

GRANT, J. & SLEEKER, P. 1989. The curriculum. (*In Banks, J., ed. Multicultural education- issues and perspectives. London : Allyn & Bacon. p. 52-55.*)

GWINN, R.P; NORTON, P.B & GOETS, P.W. 1990. Minority group. *Encyclopaedia Britannica : Macropaedia*, 8:170-171. 15th ed.

- HILL, H.D. 1989. Effective strategies for teaching minority students. Indiana : National Education Services. 91 p.
- HOMAN, R. 1994. Separate schools. (*In Lynch, J.; Modgil, C. & Modgil, S., eds. Education for cultural diversity : convergence and divergence. London : Falmer Press. p. 59-72.*)
- HUGHES, A.S. 1993. Education in a divided society. London : Routledge. 289 p.
- HUSSEN, T. & POSTLETHWAITE, T.N. 1988. India - system of education. (*In Hussen, T. & Postlethwaite, T.N., eds. International encyclopedia of education. New York : Pergamon. 5 : 2430-2432.*)
- JACK, J.R. 1993. Empowerment through multicultural education. (*In Jacobs, J., ed. Culture in education and teacher education funding. Durban : Natal Teachers Society. p. 28-31.*)
- JACOBSON, P. 2000. Language rights violated. *City Press* : 2, May 21.
- JARVIS, B.J. 1993. The shape of a future schooling system in South Africa : some grassroots preferences. (*In Jarvis, B.J., ed. Education for a future South Africa : papers delivered at the annual conferences held by the Council of Rectors and Deans of teacher education in KwaZulu-Natal, 1993. Ashwood : Cordtek. p. 28-35.*)
- KRUEGER, R.A. 1994. Focus groups. Thousand Oakes, CA : Sage. 224 p.
- LAFOREST, G. 1993. Introduction. (*In Taylor, C. Reconciling the solitudes. Montreal : McGill Queens University press. p. x-xiii.*)
- LERNER, N. 1993. The evolution of minority rights in international law. (*In Brolman, C.; Lefeber, R. & Zieck, M. Peoples and minorities in international law. Dordrecht : Martinus Nyhoff. p. 79-83.*)
- LEVINE, M. 1992. Family responsibility. (*In Levine, M., ed. Professional practice schools. New York : Teachers College press. p. 27-36.*)

- LINDHARD, N. 1993. *Guidance in the classroom*. Cape Town : Maskew Miller Longman. 258 p.
- LYNCH, J. 1986. *Multicultural education - principles and practice*. London : Routledge. 230 p.
- LYNCH, J. 1992. *Education for citizenship in a multicultural society*. London : Cassel. 122 p.
- LYNCH, J.; MODGIL, C. & MODGIL, S. 1994. Prejudice reduction : retrospect and prospect. (*In Lynch, J.; Modgil, C. & Modgil., eds. Prejudice, polemic or progress. London : The Falmer Press. p. 385-396.*)
- MAREE, H.Z. 1998. Can we give our kids a decent education ? (*In Leadership, 17(1) : 64-85 (special edition).*)
- MARLAND, M. 1993. Language and language variety. (*In Fyfe, A. & Figueroa, P. Education for cultural diversity - the challenge for a new era. London : Routledge. p. 144-156.*)
- MATSHIKIZA, P. 1999. Who will get the Griqua vote ? *Mail & Guardian* : 20, April 23.
- MEINTJIES, C.J. & MEYER, N.G. 1998. The Northern Cape in context. (*In DIBU. The Northern Cape development profile. Pretoria : DBSA. p. 1-16.*)
- MEYER, N.G. & ROUSSEAU, B.G. 1998. Institutional arrangements. (*In DIBU. Northern Cape development profile. Pretoria : DBSA. p. 73-85.*)
- MKHATSHWA, S. 1997. J. Chris Coetzee commemoration lecture held on 26 February 1997. Potchefstroom : PU vir CHO. 10 p.
- MNCWABE, M.P. 1990. *Separate and equal education : South African education at the crossroads*. Durban : Butterworths. 84 p.
- MOKOENA, M. 2000. Cultural tension in society. *CityPress* : 2, June 25.

MORGAN, D.C. 1988. Focus groups as qualitative research. Newbury Park, CA : Sage. 91 p

MOUTON, A.J.; VERWEY, C.T. & BARNARD, C. 1998. Access to services. (*In* DIBU. Northern Cape development profile. Pretoria : DBSA. p. 43-57.)

NAISBITT, J. 1994. Global paradox. New York : Morrow. 84 p.

NIETO, S. 1991. Affirming diversity : the sociopolitical context of multicultural education. New York : Longman. 335 p.

NKABINDE, A.C. 1990. The linguistic-cultural component of education in KwaZulu-Natal. (*In* Le Roux, A.L., *ed.* Language and community colleges : papers delivered at the annual conferences held by the Council of Rectors and Deans of Teacher education in KwaZulu-Natal, 1990-1991. Ashwood : Cordtek. p. 45-49.)

NURSE, T.G. 1975. The origins of the Northern Cape Griqua. Johannesburg : ISMA. 21 p.

NWDE

See

SOUTH AFRICA

OAKES, D. 1989. Illustrated history of South Africa. Montreal : Readers Digest Association. 512 p.

OAU

See

ORGANISATION OF AFRICAN UNITY

ORGANISATION OF AFRICAN UNITY. 1981. Banjul Charter on Human and Peoples' Rights. (*In* Booysen, W. 1993. Human rights law and culture. Ashwood: Cordtek. p. 32-40.)

OOSTHUIZEN, O.J. 1997. An introduction to an educational law perspective on the protection of minority rights in South African education. Potchefstroom : PU vir CHO. 10 p.

OOSTHUIZEN, O.J. 1998. Aspects of educational law. Cape Town : Van Schaik. 214 p.

PHELAN, P. & DAVIDSON, L.A. 1993. Cultural diversity and its implications for schooling. (In Phelan, P. & Davidson, L.A., eds. Renegotiating cultural diversity in American schools. London : Teachers College Press. p. 1-33.)

PILLAY, P. 1991. Financing educational transformation in South Africa. (In Unterhalter, E.; Wolpe, H. & Botha, T., eds. Education in a future South Africa. p. 98-111.)

POONWASSIE, D.H. 1992. Aboriginal teacher training and development in Canada : an example from the province of Manitoba. (In Ray, D. & Poonwassie, D.H., eds. Education and cultural differences. London : Routledge. p. 19-40.)

POTGIETER, J.M. 1997. The right to education and the protection of minorities in South Africa : a preliminary perspective. (In De Groof, J. & Fiers, J., eds. The legal status of minorities in education. Leuven : acco. p. 53-96.)

PRETORIUS, C. 2000. Diversity problems in education. *Sunday Times* : 2, May 14.

RABBET, T. 1993. Education and the world of work. (In MacCarthy, C. & Crichlow, W. Identity and representation in education. New York. p. 25-36.)

RADINKU, D. 2000. Culture in schools. *City Press* : 20, May 28

RAMSDEN, C.M. & POTLOANE, V.T. 1998. Institutional arrangements. (In DIBU. Northern Cape development profile. Pretoria : DBSA. p. 97-105.)

ROMANS

See

BIBLE

ROOSENS, E. 1989. Cultural ecology and achievement motivation : ethnic minority youngsters in the Belgian system. (In Eldering, L. & Klopogge, J., eds. Different cultures, same school : ethnic minority children in Europe. Amsterdam : Swets & Zeitlinger. p. 85-106.)

SA
See
SOUTH AFRICA

SACHS
See
SOUTH AFRICAN LAW REPORTS

SEPTEMBER, K. 1998. Northern Cape educational institutions. Kimberley :
Government Printer. 48 p.

SHUSTA, P.T.; NIGER, L.P. & RAYMOND, T. 1994. Multicultural education.
London : Routledge. 274 p.

SOER, J.W. 1997. Research methodology. Pretoria : education facilitators. 341 p.

SOUTH AFRICA. National policy for educational affairs. 1984. Pretoria : Government
Printer. 87 p.

SOUTH AFRICA. Department of National Education. 1995. Education and training in
a democratic South Africa. Pretoria : Government Printer. 84 p.

SOUTH AFRICA. 1996. The Constitution of South Africa as adopted by the
Constitutional Assembly on 8 May 1996 and as amended on 11 October 1996. (ISBN : o-
260-20716-7)

SOUTH AFRICA. Department of National Education. 1998. Annual report. Pretoria :
Government Printer. 88 p.

SOUTH AFRICA. Department of Arts, Culture, Science and Technology. 1998.
Pretoria : Government Printer. 86 p.

SOUTH AFRICA. North West Province Department of Education. 1998. Danida
programme for principals prepared by the Management of Schools Training Programme.
Pretoria : Government Printer. p 1-10.

SOUTH AFRICAN LAW REPORTS (SACCT). South African Foundation for education and Training versus Gauteng Provincial Legislature 1995. CCT 39/95.

STEYN, H.J. 1986. Kultuurdifferentiasie in die onderwys in die Verenigde State van Amerika. *South African Journal of education*, 6(1) : 30-37, May.

STEYN, H.J. 1997a. The structure of the education system. Potchefstroom : PU vir CHO. 155 p.

STEYN, H.J. 1997b. The perceptions of the education system. Potchefstroom : PU vir CHO. 73 p.

STEYN, H.J. 1997c. Die voorsiening van onderwys aan minderheidsgroepe in Suid-Afrika. Potchefstroom : PU vir CHO.

STEYN, L. 2000. Language controversy in South Africa. *Die Volksblad* : 7, July 2000.

STEYN, H.J. & VANDERSTRAETEN, R. 1998. Minority group education in South Africa : a comparative perspective. *South African Journal of education*, 18(2): 89-95, June.

STEYN, H.J. & WEGGEMAN, A. 1998. Own education as an option for minority groups. *Koers*, 63(3) : 205-203, May.

STONE, H.J.S. 1986. Gemeenskaplikheid en diversiteit : 'n profile van die vergelykende opvoedkunde. Johannesburg : McGrawHill. 177 p.

SUMMERS, H.C. 1996. Religious education : the problem in South Africa. (*In Summers, H.C & Waddington, R.R., eds. Religious education for transformation. Pretoria : Kagiso Teriary. p. 18-58.*)

TAYLOR, N. 1993. Teacher education policy planning : a systematic perspective. Education for a democratic South Africa : papers delivered at the annual conference of the Council of Rectors and Deans of Teacher Education in KwaZulu-Natal, 1993. Ashwood : Cordtek. p. 9-25.)

TAYLOR, N. 1994. Final report on teacher development and support. Johannesburg : Wits University. 41 p.

THERON, P.F. 1992. Guidelines for the headmaster. Pretoria : Academica. 224 p.

TODARO, M.P. 1982. Economics for a developing world. United Kingdom : Longman. 434 p.

UN

See

UNITED NATIONS

UNITED NATIONS. 1947. Sub-Commission on the Prevention of Discrimination and Protection of Minorities. (*In United Nations 1980. Human Rights : a compilation of international instruments.* New York : United Nations.)

UNITED NATIONS. 1948. Universal Declaration of Human Rights. (*In United Nations 1980. Human Rights : A compilation of international instruments.* New York : United Nations.)

UNITED NATIONS. 1966. International Covenant on Civil and Political Rights. (*In United Nations 1980. Human Rights : A compilation of international instruments.* New York : United Nations.)

UNITED NATIONS. 1979. Draft Declaration proposed by Minority Rights Group to the United Nations Commission on Human Rights' Sub-Commission on the Prevention of Discrimination and Protection of Minorities. (*In United Nations 1980. Human Rights : a compilation of international instruments.* New York : United Nations.)

UNITED NATIONS. 1990. The United Nations Convention on the Rights of the child. (*In Detrick, S. 1992. The United Nations convention on the rights of the child.* Dordrecht : Martinus Nijhoff.)

UNITED NATIONS. 1992. United Nations Declaration on the rights of persons belonging to national or ethnic, religious and linguistic minorities. (*In United Nations 1996. Human Rights: A compilation of international instruments.* New York : United Nations.)

Unesco

See

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation

UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANISATION. 1960. Convention against discrimination in education. (*In* United Nations 1980. *Human Rights: A compilation of international instruments*. New York : United Nations.)

VAN DER LINDE, N. 1994. The role of education in countering conflict in multicultural societies. (*In* Nieuwmeijer, L. & Du Toit, R., eds. *Multicultural conflict management in changing societies*. Pretoria : HSRC. p. 357-369.)

VAN DER WALT, J.L. 1994. Introduction. (*In* Van der Walt, J.L., ed. *Multicultural education : new challenges for South Africa*. Potchefstroom : PU vir CHO. p. 1-6.)

VAN DER WESTHUIZEN, P.C. 1991. Educational management tasks. (*In* Van der Westhuizen, P.C., ed. *Effective educational management*. Pretoria : Kagiso Tertiary. 694 p.

VAN GASS, S.T. 1995. Property description : Schmidsdrift farms Griqua claims. Bloemfontein (Unpublished). 35 p.

VAN SCHALKWYK, O.J. 1991. The education system theory and practice. Pretoria : Alkanto. 313 p.

VAN STADEN, B.C. 1998. Final report on Griqua study. Kimberley (Unpublished). 9 p.

VINE, I. 1994. Moral diversity or universal values ? The problem of moral education within socially segmented societies. (*In* Lynch, J.; Modgil, C. & Modgil, S., eds. *Education for cultural diversity : convergence and divergence*. London : The Falmer Press. p. 169-210.)

WANNENBURG, A. 1986. The bushmen. Cape Town : Struik. 63 p.

WATSON, K. 1985. Educational policy and provision for a multicultural society. (*In* Watson, K., *ed.* Key issues in education : comparative perspectives. London : Croom Helm. p. 64-86.)

WATSON, K. 1994. Ethnic and cultural diversity and educational policy in an international context. (*In* Lynch, J.; Modgil, C. & Modgil, S., *eds.* Education for cultural diversity : convergence or divergence. London : The Falmer Press. p. 241-272.)

WELLMAN, J.C. & KRUGER, S.J. 1999. Research methodology for the business and administrative sciences. Halfway House : Thomson. 312 p.

WOLPE, H. 1991. Education and social transformation : problems and dilemmas. (*In* Unterhalter, E.; Wolpe, H. & Botha, T., *eds.* Education in a future South Africa : policy issues for transformation. Johannesburg : Heinemann. p. 1-16.)

ZACHARIA, M. 1994. Linking multicultural and human development education to promote respect for persons and cultures : a Canadian perspective. (*In* Lynch, J.; Modgil, C. & Modgil, S., *eds.* Human rights education and global responsibility. London : The Falmer Press. p. 273-288.)

APPENDIX 1

AUTHOR'S LETTER OF INTRODUCTION

Potchefstroomse Universiteit

---

vir Christelike Hoër Onderwys

Potchefstroom University
for Christian Higher Education

Private bag X6001 Potchefstroom 2520
Tel (018) 299 1111 Fax (018) 299 2799

School of Teacher Development

Tel (018) 2991907

Fax (018) 2991888

E-Mail DOPHJS@puknet.puk.ac.za

2 December 1998

TO WHOM IT MAY CONCERN

LETTER OF INTRODUCTION

MR. M.D. MOCHWANAESI

1. A research group of the Faculty of Education is involved in research regarding the educational rights of minority groups. The following are some of the research findings already reached:
  - ⇒ The rights (ic the educational rights) of minority groups are internationally recognised and consist of the right to an own identity and the right not to be discriminated against.
  - ⇒ The rights of minority groups should be understood within the context of the so-called paradox of national unity. According to this paradox, national unity is not endangered by the recognition of the rights of minority groups. National unity is, however, promoted if the rights of minorities is recognised, because these minorities feel secure, do not wish to separate and actively contribute towards the welfare of the country.
  - ⇒ Minority groups are identified by their unique religious and/or cultural/linguistic and/or ethnic characteristics. These characteristics determine their educational needs and, therefore, it is internationally accepted that minority groups may expect unique educational provision to serve their unique educational needs. If the education of minority groups is not provided according to their unique educational needs, then the effectivity of their education is limited and they can complain of unjust-discrimination.
  - ⇒ The concept of minority rights is not well known in South Africa and is often confused with a kind of new-apartheid. However, it is important that the implications for South Africa of the internationally accepted educational rights of minority groups are clearly determined. In a larger research project the implications of these minority rights were generally determined regarding all minorities in South Africa. It is now necessary to determine these internationally accepted rights more closely regarding a particular minority group in South Africa. It is also important to test the international accepted educational rights of minorities in a situation which cannot be infected by a possible re-introduction of apartheid.

2. Mr. Mochwanaesi is a Ph.D-student of the Potchefstroom University in the Faculty of Education and is working within the abovementioned research program. We will greatly appreciate it if you can assist him in the execution and completion of this important case study. The aim of the case study is to examine the applicability and implications of the internationally accepted educational rights of minority groups in the context of a South African minority group.

Yours sincerely

Prof. H.J. Steyn

DOPHUS c:\winword\mochw.doc

APPENDIX 2

PERMISSION LETTER FROM THE NORTHERN CAPE PROVINCE EDUCATION DEPARTMENT

0 NOORD-KAAP PROVINSIE
DEPARTEMENT VAN ONDERWYS,
OPLEIDING, KUNS EN KULTUUR

NORTHERN CAPE PROVINCE
DEPARTMENT OF EDUCATION,
TRAINING, ARTS AND CULTURE

PROFENSI YA KAPA BOKONE
LEFAPHA LA THUTO, KATISO,
BOTAKI LE SETSO

I PROVINSI YOMNTLA
ISEBE LEZEMFUNDO,
UOQESHU NENKCUBEKO

VERWYS/REFERENCE :

NAVRAE/ENQUIRIES : MR I K NKOANE/wc
TEL. NO. : (053) 8301694
FAKS/FAX NO. : (053) 8301618

PRIVAATSAK/PRIVATE BAG X5020
HADISONPARK
KIMBERLEY 8306

Wednesday, 28 April 1999

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

Permission is hereby granted to Mr Mochwanaesi to do survey in schools for the purpose of completing his studies.

Please submit a list of the names of the schools in the intended survey.

.....
I K NKOANE
CHIEF DIRECTOR

APPENDIX 3

LETTER TO MEMBERS OF FOCUS GROUPS

Livingstonestraat 123
Vryburg
8601
Tel: (053) 9275658
1 November 1999

Geagte Fokusgroeplid

NAVORSING: EDUCATIONAL PROVISION FOR THE GRIQUAS IN SOUTH AFRICA WITHIN THE CONTEXT OF THE INTERNATIONAL EDUCATIONAL RIGHTS OF MINORITY GROUPS

Baie dankie dat u ingewillig het om deel te wees van die fokusgroep insake die bostaande navorsing.

Die navorsingsdoel is om vas te stel tot watter mate die internasionale perspektief insake die regte van minderheidsgroepe in onderwysvoorsiening ook in die Suid-Afrikaanse konteks toegepas kan word. Die navorsing fokus op die Griekwa-gemeenskap in Suid-Afrika. Om die navorsingsdoel te bereik is dit belangrik om vas te stel wat die besondere onderwysbehoefes van die Griekwa-gemeenskap is. Daarom is fokusgroepe saamgestel op grond van die kundigheid en betrokkenheid van die lede daarvan. U word dus versoek om in u deelname telkens ook die sienings van die omgewing waaruit u kom in belangegroepe wat u verteenwoordig te probeer verwoord.

U word daarom vriendelik versoek om die vraelys so bondig as moontlik te voltooi en dit dan ook saam te bring na die byeenkoms van die fokusgroep. Die doel van die fokusgroep is geensins om die individuele lede van sienswyse of standpunt te laat verander nie maar is 'n geleentheid om die sienings van die lede in 'n wyer raamwerk saam te vat en bepaalde gevolgtrekkings te maak. As agtergrond vir die invul van die vraelys en die byeenkoms van die fokusgroep, word die volgende inligting uit die internasionale perspektief aan u verskaf:

1 DEFINIERING VAN MINDERHEIDSGROEPE

Hoewel die begrip "minderheidsgroep" eintlik selfverklarend is, is dit tog nodig om te verduidelik dat 'n minderheidsgroep, volgens die internasionale perspektief, 'n groep is met 'n getalleminderheid ten opsigte van die res van die bevolking en wat in 'n nie-dominante politieke situasie verkeer. Die lede van die groep besit etniese, religieuse en/of kultuur- en taalkenmerke wat van die res van die bevolking verskil, en die lede vertoon 'n bepaalde solidariteitsgevoel met mekaar en wil, selfs net op implisiete wyse, hul unieke kenmerke, byvoorbeeld ten opsigte van geloof en/of kultuur/taal bewaar en uitbou.

2 IDENTIFISERENDE KENMERKE VAN MINDERHEIDSGROEPE

- Geloof
- Kultuur (met veral taal as aanduider)
- Etnisiteit

3 DIE REGTE VAN MINDERHEIDSGROEPE: 'N INTERNASIONALE PERSPEKTIEF

Die regte van minderheidsgroepe word deur verskillende internasionale organisasies erken en word pertinent in hul verklarings en beleidstukke verwoord. Binne die raamwerk van die Europese gemeenskap word die volgende onder andere as belangrike regte van minderheidsgroepe erken, naamlik die reg op:

- lewe en veiligheid
- gelykheid insluitende die beskerming teen diskriminasie en die aanstigting van groeps geweld
- 'n eie identiteit sonder die verpligting om te assimileer
- regstellende aksie ten die posisie van die minderheidsgroep te verbeter
- die bepaling van die sterkwydte lidmaatskap van die minderheidsgroep
- die stigting van eie organisasie en verenigings
- selfbeskikking, ten minste op die vlak van plaaslike owerheid, en
- die reg op eie onderwysvoorsiening

4 DIE REGTE VAN MINDERHEIDSGROEPE: DIE VOORSIENING VAN ONDERWYS

- Die regte van minderheidsgroepe, soos aanvaar deur middel van die verskillende internasionale ooreenkomste, fokus op twee beginsels, naamlik op die bepaalde minderheidsgroep se reg op 'n eie identiteit, en op die reg dat daar nie op onregverdige wyse teen daardie minderheidsgroep gediskrimineer sal word nie. Die twee beginsels impliseer dat die bepaalde minderheidsgroep op gedifferensieerde behandeling of maatreëls aanspraak kan maak in die handhawing van die eie identiteit, en dat die gedifferensieerde maatreëls daarop gerig moet wees om die behoud en ontwikkeling van die unieke eienskappe van die minderheidsgroep te verseker.
- In hierdie opsig is die sogenaamde "paradoks van nasionale eenheid" ook ter sake. Hiervolgens word nasionale eenheid nie benadeel indien die regte van minderheidsgroepe erken word nie. Dit is eerder die geval dat nasionale eenheid bevorder word indien minderheidsgroepe 'n gevoel van sekuriteit ervaar, wanneer hulle besondere behoeftes deur die meerderheid in ag geneem word.
- In die United Nations Convention on the Rights of the Child (1990) word die reg van kinders om onderwys te ontvang, erken, en terselfdertyd word die reg van

kinders uit die minderheidsgroepe om onderwys ooreenkomstig hul unieke onderwysbehoefte te ontvang, bevestig. Die reg op onderwys en die beskerming van die kind se eie identiteit kan dus as die twee belangrikste fokusse van die konvensie geïdentifiseer word.

Die 1990-Konvensie was 'n bevestiging van die uitgangspunte wat reeds in 1960 deur UNESCO in die Convention against Discrimination in Education aanvaar is. Die 1960-konvensie sluit die volgende uitgangspunte in (UNESCO) 1960: art 1 – 5):

- * Die oprigting en instandhouding, vir geloofs- of kulturele redes, van eie of privaat onderwysstelsels of onderwysinrigtings volgens die wense van die ouers of voogde van die kinders van bepaalde belangegroepe, sal nie as onregverdige diskriminasie gereken word nie. Die bywoning van sodanige inrigtings moet egter nie verpligtend wees nie en moet ten minste van dieselfde standaard wees as die onderwys wat in die staatskole voorsien word.
- Openbare owerhede mag nie enige verskil tref in hul ondersteuning van verskillende onderwysinrigtings bloot op grond daarvan dat die leerders aan 'n bepaalde minderheidsgroep behoort nie.
- Die reg van ouers om ander onderwysinrigtings te kies as die wat deur die staat voorsien word, word erken. Die reg van minderheidsgroepe om hul eie onderwysaktiwiteit te reël, word erken, op voorwaarde dat die kultuur van die minderheidsgroepe ook die geleentheid gebied word om die kultuur van die meerderheidsgroep te verstaan en dat die onderwysvoorsiening nie van 'n laer standaard is as die van meerderheidsgroep nie.

Baie dankie vir u samewerking

Die uwe

M. D. Mochwanaesi
(NAVORSER)

APPENDIX 4

QUESTIONNAIRE

FOKUSGROEPE

**VRAELYS INSAKE DIE ONDERWYSBEHOEFTE
VAN BEPAALDE BELANGEGROEPE IN SUID-AFRIKA
(Die Griekwa-Gemeenskap in Suid-Afrika)**

WERKSWYSE

Vul asseblief die vraelys in deur by elk van die vrae SLEGS in een sin die belangrikste inligting te verskaf. Tydens die fokusgroep sal aan die algemene perspektiewe en sinteses aandag gegee word.

1 DIE FOKUS VAN DIE ONDERWYS

Die fokus van die onderwys behoort te wees om die leerlinge toe te rus vir hul verskillende lewensrolle. Die vraag is nou wat die inhoud van hierdie rolle in 'n bepaalde belangegroep, en in hierdie geval die Griekwa-gemeenskap, is. Die rolle waarin leerlinge gaan funksioneer en waarvoor hulle deur die onderwys toegerus moet word, is die volgende:

Die rol van die leerling as lid van 'n familie in die Griekwa-gemeenskap

1.1.1 Met watter kennis, vaardighede en gesindhede moet die leerling toegerus word ten opsigte van die familielewe

- die seun as vader?.....
.....
- die dogter as moeder?.....
.....
- die leerlinge as kinders?.....
.....

1.1.2 Watter belangrike waardes moet deur die onderwys gevestig word ten opsigte van die gesinslewe?.....
.....

1.2 Die rol van die leerling uit die Griekwa-gemeenskap as staatsburger

1.2.1 Met watter kennis, vaardighede en gesindhede moet die leerling toegerus word ten opsigte van staatsburgerskap?
.....
.....

1.2.2 Watter belangrik waardes moet deur die onderwys gevestig word ten opsigte van staatsburgerskap?.....
.....

1.3 Die rol van die Griekwa-leerling as beroepsbeoefenaar

1.3.1 Met watter kennis, vaardighede en gesindhede moet die leerling as toekomstige beoefenaar van steeds veranderende beroepe toegerus word?.....
.....

1.3.2 Watter belangrike waardes moet deur die onderwys ten opsigte van beroepsbeoefening gevestig word?.....
.....

1.4 Die rol van die Griekwa-leerling as lid van 'n geloofsgroepering

1.4.1 Met watter kennis, vaardighede en gesindhede moet die leerlinge as lid van 'n geloofsgroepering toegerus word?.....
.....

1.4.2 Watter belangrike waardes moet deur die onderwys ten opsigte van geloofsuitdrukking bevestig word?.....
.....

1.5 Die rol van die Griekwa-leerling as lid van verskillende verenigings en belangegroepes in die gemeenskap, byvoorbeeld ten opsigte van gesondheid en natuurbewaring

1.5.1 Met watter kennis, vaardighede en gesindhede moet die leerlinge toegerus word ten opsigte van die hul verantwoordelikhede in die verskillende gemeenskapsgroeperinge?.....
.....

1.5.2 Watter belangrike waardes moet deur die onderwys gevestig word ten opsigte van die leerlinge se gemeenskapsverantwoordelikheid?.....
.....

1.6 Die rol van die Griekwa-leerling as vryetydsbesteder

1.6.1 Met watter kennis, vaardighede en gesindhede moet die leerling as vryetydbesteder toegerus word?.....
.....

1.6.2 Watter belangrike waardes moet deur die onderwys gevestig word ten opsigte van die leerlinge se vryetydsbesteding?.....

1.7 Die rol van die Griekwa-leerling as self-aktualiserende individu

1.7.1 Met watter kennis, vaardighede en gesindhede moet die leerling toegerus word om hul in staat te stel om elk hul eie vermoëns te ontwikkel en hul eie ideale te bereik?.....

1.7.2 Watter waardes moet deur die onderwys gevestig word om die leerlinge in staat te stel om op 'n gebalanseerde wyse elk hul eie unieke vermoëns te ontwikkel en hul eie ideale te bereik?.....

2. DIE ROL VAN DIE ONDERWYSINRIGTINGS IN DIE VOORSIENING VAN BELANGEROEP SE ONDERWYSBEHOEFTE

Die effektiwiteit van die onderwys wat aan onderwysinrigtings verskaf word, word verhoog indien die leerders en die gemeenskap waaruit die leerders afkomstig is (ook genoem die teikengroep) volledig met daardie onderwysinrigting kan assoieer. Die teikengroep moet dus psigies en fisies eienaarskap vir daardie onderwysinrigting aanvaar. Die vlak waartoe die teikengroep eienaarskap kan aanvaar word medebepaal deur die karakter van die bepaalde onderwysinrigting.

2.1 Die onderwysinrigting is die samekoms van onderriggewers en leerders

2.1.1 Aan watter vereistes moet die onderriggewers voldoen om die verband tussen die teikengroep en die onderwysinrigting te versterk?.....

2.1.2 Redes?.....

2.2 Effektiewe onderwys is afhanklik van relevante kurrrikula en sillabi

2.2.1 Aan watter vereistes moet die inhoud van die onderwys voldoen om die verband tussen die teikengroep en die onderwysinrigting te versterk?.....

2.2.2 Redes?.....
.....

2.3 Onderwys word deur middel van 'n taal voorsien

2.3.1 Wat behoort die taal van onderwys te wees om die verband tussen die teikengroep en die onderwysinrigting te versterk?.....
.....

2.3.2 Redes?.....
.....

2.4 Effektiewe onderwys benodig geskikte fasiliteit (byvoorbeeld geboue, sportgronde, truprojektors, ens)

2.4.1 Aan watter minimum vereistes moet die fasiliteit voldoen om die verband tussen die teikengroep en die onderwysinrigting te versterk?.....
.....

2.4.2 Redes?.....
.....

2.5 Effektiewe onderwys is afhanklik van effektiewe onderwysbestuur en administrasie

2.5.1 Watter rol moet die staat, ouers en plaaslike gemeenskap speel in die voorsiening van en beheer oor die onderwys om die verband tussen die teikengroep en die onderwysinrigting te versterk?.....
.....

2.5.2 Watter dissipline-maatreëls moet geld?.....
.....

2.5.3 Redes?.....
.....

**3. ONDERWYSVOORSIENING AAN MINDERHEIDSGROEPE
IN SUID-AFRIKA**

Onderwys volgens die besondere onderwysbehoefte van minderheidsgroepe word wêreldwyd, byvoorbeeld in Konvensies van die Verenigde Nasies, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO) en die Europese Gemeenskap, as een van die belangrikste regte van minderheidsgroepe aanvaar.

3.1 Dink u dat die Griekwas ook 'n minderheidsgroep is en daarom op onderwys volgens hul eie onderwysbehoefte kan aanspraak maak?.....

.....

3.2 Gee een rede vir u antwoord.....

.....

THIS PAGE IS INTENTIONALLY BLANK
(according to the original Questionnaire)

APPENDIX 5

FOCUS GROUPS' REPORTS

FOKUSGROEP 1

DIE ONDERWYSBEHOEFTE VAN DIE GRIEKWA-GEMEENSKAP

Verteenwoordigers van Griekwa-jeug

Datum: 18 November 1999

Plek: Campbell

Vergaderplek: Hoofsaal

Aantal groeplede: 27

Geslag: Mans: 14

Vroue: 13

Tyd: 14:30

1 DIE FOKUS VAN DIE ONDERWYS

1.1 Die rol van die leerder as lid van 'n familie in die Griekwa-gemeenskap

11.1 Lede van hierdie fokusgroep stem saam dat die Griekwa-leerder toegerus word met kennis, vaardighede en gesindhede ten opsigte van die familielewe. Onder meer voel die groep dat die seun as toekomstige vader moet: werk; vir sy gesin kan sorg; diensbaar wees; man van een vrou; en broodwinner van die gesin. Die dogter as toekomstige moeder moet onderdanig wees; 'n sorgsame moeder wees; omsien na haar huisgesin; en respek hê. Die leerders as kinders moet verdraagsaam wees; pligsgetrou; gehoorsaam en werksaam.

1.1.2 Die waardes wat deur die groep genoem is, sluit die volgende in: geregtigheid; doelgerigheid; eensgesinheid; geloofwaardigheid.

1.2 Die rol van die leerder uit die Griekwa-gemeenskap as staatsburger

1.2.1 Die groep as geheel voel dat die Griekwa-leerder onder meer met die volgende aspekte toegerus moet word: getrouheid; vermoë om resultate te lewer; produktief te wees in werkverrigting en werksaamheid.

1.2.2 Die belangrike waardes wat genoem is, sluit in: onderwys moet verpligtend wees en minstens dieselfde standaard wees as die onderwys van staatskole. Belangrike waardes is: hulpvaardigheid; getrouheid en geloofwaardigheid.

1.3 Die rol van die Griekwa-leerder as beroepsbeoefenaar

- 1.3.1 Die Griekwa-leerders moet toegerus word met kennis van moderne tegnologie; landbou; veeboerdery, graanverbouing; opleiding in kommersiële boerdery; ontwikkeling in wynbou- en aarbeiboerdery.
- 1.3.2 Die waardes wat genoem is, is die volgende: kennis van tegnologie en rekenaars; betrokkenheid; potensiaalvestiging.

1.4 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van 'n geloofsgroepering

- 1.4.1 Die Griekwas as Christelike gemeenskap is van mening dat die Griekwa-leerder toegerus moet word met kennis van die Bybel; ook die inrigting moet volgens die Bybel wees; die leerder moet sy geloof met oorgawe uitleef; diensbaar en gehoorzaam wees.
- 1.4.2 Die sake wat genoem is as belangrike waardes, is onder meer die volgende: bediening van geloof; uitoefening van geloof; hulpvaardigheid; uitreiking en onderdanigheid.
- 1.4.3 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van verskillende verenigings en belangegroepes in die gemeenskap.
- 1.4.4 Die meeste van die lede van die groep voel dat Griekwa-leerders toegerus moet word met kennis van die bewaring van die dierelewe; kennis van HIV en die gebruik van kondome; trots wees; ondersteuning in media-onderrig, die bewaring van die natuurluwe en gesondheidswaardes ontvang.
- 1.4.5 Tradisionele waardes; geloofwaardigheid; hulpvaardigheid teenoor die gemeenskap; erkenning van en respek teenoor leiers; en leiereienskappe is genoem as belangrike waardes waarmee die Griekwa-leerder toegerus moet word.

1.5 Die rol van die Griekwa-leerder as vryetydsbesteder

- 1.5.1 Die Griekwa-leerders moet toegerus word met die volgende aspekte om hulle vryetyd ten volle te gebruik: uitstappies en herbevestiging van die monumente van hul eertydse leiers; voorbereiding van die jong meisies vir hul tradisie; kulturele

danse; sportbeoefening. Geriewe soos swembaddens en sportterreine is vir vryetydsbesteding nodig.

- 1.5.2 Beoefening van jag; kultuurgewoontes; taal en etnisiteit; kennis van inheemse volke en gewoontes is 'n paar sake wat genoem is as belangrike waardes van die groep.

1.6 Die rol van die Griekwa-leerder as self-aktualiserende individu

- 1.7.1 Die groep is van mening dat die Griekwa-leerder in homself/haarself moet glo asook in hul vermoëns; selfbeheersing moet hê; hul vermoëns kan ontdek en ontwikkel; erkenning van die werklikheid en getroue bywoning van onderrig; die leerder se potensiaal moet bevorder word; en doeltreffende beplanning.

- 1.7.2 Die meeste van die groeplede voel dat die Griekwa-leerder toegerus moet word met die volgende: hulle moet altyd gefokus wees; hulle moet in hulself glo en bereidwillig wees om te leer; hulle moet selfaanvaarding hê en geloofwaardig wees; met 'n geloof in hul vermoëns; asook doelgerig.

2 DIE ROL VAN ONDERWYSINRIGTINGS

2.1 Die onderwysinrigting is die samekoms van onderriggewers en leerders

Die aanbieding van lees en skryf moet in die moedertaal wees, veral in die elementêre klasse. Die onderriggewers moet doelgerig en versigtig wees; hulle moet op die visie fokus; hulle moet vakkundige kennis besit. Hulle moet behulpsaam wees om die Giekwa te herskep, op te bou en menswaardigheid te herbou. Die onderriggewers met onderwyskursusse sodat die onderrig nie van 'n laer standaard is nie.

2.2 Doeltreffende onderwys is afhanklik van relevante kurrikula en sillabusse

Die groep voel dat die inhoud Griekwa-leerders moet toerus met beroepbewustheid. So sal potensiaal verhoog word om produktief die land te herbou.

2.3 Onderwys word deur middel van 'n taal voorsien

Die Griekwas voel dat hul kinders in die inheemse taal en Afrikaans geleer moet word. Dit sal Griekwa-leerders in staat stel om in hul eie taal te kommunikeer. Die inheemse taal moet ontwikkel word net soos ander tale.

2.4 Doeltreffende onderwys benodig geskikte onderwysgeriewe

Die onderwysgeriewe moet van 'n hoë standaard wees om Griekwa-leerders toe te rus vir die toekoms. Geboue moet soortgelyk wees aan die standarde wat vir staatskole geld.

2.5 Doeltreffende onderwys is afhanklik van doeltreffende onderwysbestuur en -administrasie

Die ondersteunende rol van die Griekwa-ouers in die bestuursliggaam van die skool moet in ag geneem word. Dit sal help met die opbou van eenheid en geleentheid skep vir die herstel van hul kultuur. Hul verlore identiteit sal so herstel word. Dit sal 'n gees van hardwerkenheid en selfwerkzaamheid skep.

3 Onderwysvoorsiening aan minderheidsgroepe in Suid-Afrika

Party lede van die groep voel dat die Griekwas 'n minderheidsgroep is, terwyl die ander nie sê. Die redes van dié wat saamstem is dat die taalkenmerke van die Griekwa van die res van die bevolking verskil. Die Griekwas wil hul inheemse status herstel. Die trots van die Griekwas sal weer herstel word en menswaardigheid teruggeplaas word. Dié wat nie saamstem nie sê die rasseklassifikasie het hulle 'n ras gemaak wat hulle nie is nie. Hulle is Kleurlinge gemaak deur die Regering.

FOKUSGROEP 2

ONDERWYSBEHOEFTE VAN DIE GRIEKWA-GEMEENSKAP

Verteenwoordigers van die volwassene-groep

Datum: 18 November 1999

Plek: Campbell

Vergaderplek: Grootaal

Aantal groeplede: 25

Geslag: Mans: 9

Vroue: 16

Tyd: 10:30

1 DIE FOKUS VAN DIE ONDERWYS

1.1 Die rol van die leerder as lid van 'n familie in die Griekwa-gemeenskap

1.1.1 Die seun as toekomstige vader moet toegerus word om sy verantwoordelikheid as broodwinner na te kom. Hy moet geleer word om leierskap op sy skouers te neem waarvan nie gedroom is nie. Hy moet geleer word om die gesin te sorg. Die dogter as toekomstige moeder moet toegerus word om betrokke te wees in die gemeenskapslewe. Sy moet die Griekwa-taal aan haar kinders leer. Sy moet leer om voedsel voor te berei. Sy moet selfstandig leiding gee. Die leerders as kinders moet toegerus word om gehoorsaam aan die ouers, onderriggewers en die gemeenskap te wees. Hulle moet geleer word om die Griekwa-taal te praat.

1.1.2 Die waardes wat genoem is, sluit die volgende aspekte in: doelgerigtiheid; identiteit; deurlopende bystand; pligsgetrouheid; diensbaarheid; om verantwoordelik op te tree.

1.2 Die rol van die leerder uit die Griekwa-gemeenskap as staatsburger

1.2.1 Die Griekwa-leerder moet toegerus word om handarbeid te leer ken. Hy moet geleer word om trots te wees op diens; selfbevrediging ervaar; selfstandig wees; gehoorsame burgers; kommunikasie-skakeling met almal kan hê; hy moet kennis en inligting van die wette van die land hê.

1.2.2 Die sake wat genoem is as belangrike waardes is die volgende: bereidwilligheid; om 'n wetsgehoorsame burger te wees; doelgerigte opleiding, nakoming.

1.3 Die rol van die Griekwa-leerder as beroepsbeoefenaar

1.3.1 Die groep is van mening dat die Griekwa-leerder toegerus moet word met kennis van plaasarbeid. Hulle moet goeie opleiding kry; die onderwys en opleiding moet aanpasbaar wees by die onderwysbehoefes van die Griekwas. Wetenskap, tegnologie en rekenaars moet beklemtoon word.

1.3.2 Waardes wat genoem is, is onder meer die volgende: behoeftebepaling en -bevrediging; rekenaarvaardigheid; doelgerigte en planmatige vordering.

1.4 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van 'n geloofsgroepering

1.4.1 Die Griekwa-kind moet opgelei word om sy geloof te beoefen en kerkgeleenthede by te woon. Die Griekwas as Christelike gemeenskap moet toegerus word met Bybelkennis en geloofsopleiding. Hulle moet uitreik na andere. Hulle moet opgelei word om selfstandig leiding te gee. Hulle moet betrokke raak en aktief by die kerk wees.

1.4.2 In hul daaglikse aktiwiteite moet die Griekwas die besondere behoeftes van die meerderheid in ag neem. Ander waardes sluit in aspekte soos dienslewering; betrokkenheid; bediening; nakoming; uitreiking.

1.5 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van verskillende verenigings en belangegroepe in die gemeenskap

1.5.1 Griekwa-leerders moet opgelei word om die natuur te respekteer, te bewaar en te waardeer. Griekwa-vroue moet aktief wees in verenigings soos huisvrouklubs. Ten alle tye moet sy aktief wees en 'n gesonde en verantwoordelike lid van die gemeenskap wees.

1.5.2 Ontwikkeling van potensiaal; verkryging van betrokkenheid; samewerking; tradisionale waardes; om 'n ondersteunende rol te speel en bydraelewering is 'n paar sake wat deur die groep genoem is as belangrike waardes.

1.6 Die rol van die Griekwa-leerder as vryetydsbesteder

1.6.1 Die Griekwa-leerder moet leer om jeugleierskonferensies by te woon. Hy moet deelneem aan verskillende sportuitstappies en die gemeenskapslewe; en boeke en verskillende tydskrifte lees.

1.6.2 Die waardes wat genoem is deur die lede sluit die volgende in: beoefening van kultuurgewoontes; bewustheid van die omgewing; en om nuttig te wees. Die ontwikkeling van vermaaklikheidsplekke en ontspanningsgeriewe is hier belangrik.

1.7 Die rol van die Griekwa-leerder as self-aktualiserende individu

1.7.1 Die Griekwa-leerder moet toegerus word om sy potensiaal te ontdek en te ontwikkel. Hy moet opgelei word om in homself te glo. Hy moet leer om doelgerig en visiegerig te wees. Hy moet planmatig en doeltreffend wees en selfbeheersing hê. Hy moet leer hoe om konflik te hanteer.

1.7.2 Die waardes is soos volg genoem: aanmoediging; positiewe deugde soos deelname, selfverwesenliking en samewerking; en om in vennootskap met andere saam te werk.

2 DIE ROL VAN DIE ONDERWYSINRIGTINGS

2.1 Die onderwysinrigting is die samekoms van onderriggewers en leerders

Die onderriggewers met vakkundige kennis besit. Hulle moet bereid wees om die gemeenskap te koördineer en te ontwikkel sodat hulle produktief in die samelewing kan wees. Hulle moet leiereienskappe besit en moes onderwysopleiding voltooi het sodat die onderrig nie van 'n laer standaard is nie.

2.2 Doeltreffende onderwys is afhanklik van relevante kurrikula en sillabusse

Die inhoud moet deur middel van die Khoi-taal gegee word, veral in die elementêre klasse sodat die Griekwa-leerder volledig kan deelneem. Die inhoud moet ook die volgende kenmerke besit vir die Griekwa-leerder: deursigtigheid; 'n ondersteunde rol speel en wedersydse respek toon; selfwerkzaamheid en selfstandigheid bevorder.

2.3 Die onderwys word deur middel van 'n taal voorsien

Die meeste van die lede van die groep voel dat die inheemse taal aangeleer moet word asook Afrikaans sodat die leerders die inhoud kan verstaan en behulpsaam teenoor mekaar kan wees. Daar is lede van die groep wat voel dat die onderwys veeltalig moet wees om hulle te help om vryelik gesprek te kan voer en kommunikeer.

2.3. Doeltreffende onderwys benodig geskikte onderwysgeriewe

Om die potensiaal van die Griekwa-leerder te verbeter, moet onderwysgeriewe van 'n hoë standaard wees soos dié van staatskole.

2.4 Doeltreffende onderwys is afhanklik van doeltreffende onderwysbestuur en -administrasie

Die gevoel is dat die Griekwa-gemeenskap moet deelneem aan die bestuur van onderwysinrigtings. Dit sal help om verantwoordelikheid te vestig, selfonderhoudend te wees, beheer doeltreffend toe te pas en gesonde gemeenskapsontwikkeling daar te stel. In die geval van dissipline voel lede van die groep dat dit streng en ferm moet wees. Die volgende aspekte moet beklemtoon word by Griekwa-leerders: betroubaarheid; samewerking; gehoorsaamheid en doelgerigtheid.

3 ONDERWYSVOORSIENING AAN MINDERHEIDSGROEPE IN SUID-AFRIKA

Soos in die vorige fokusgroep, stem party van die groeplede saam dat hulle as minderheidsgroep beskou moet word, terwyl ander nie saamstem nie. Dieselfde redes word gegee: taal, kultuur en etnisiteit vir die wat saamstem en rasseklassifikasie vir die wat nie saamstem nie.

FOKUSGROEP 3

ONDERWYSBEHOEFTE VAN DIE GRIEKWA-GEMEENSKAP

Verteenwoordigers van die volwassene-groep

Datum: 19 November 1999

Plek: Douglas

Vergaderplek: Douglas-saal

Aantal groeplede: 14

Geslag: Mans: 5

Vroue:9

Tyd: 15:30

1 DIE FOKUS VAN DIE ONDERWYS

1.1 Die rol van die leerder as lid van 'n familie in die Griekwa-gemeenskap

1.1.1 Die groep voel dat die seun as toekomstige vader toegerus moet word met onderwysopleiding om toekomstige vaders en moeders te leer. Die seun moet ook leer om werkzaam en selfonderhoudend te wees. Die dogter as toekomstige moeder moet behulpsaam en gevestig wees. Die leerders as kinders moet deur die onderwys toegerus word om bystand tuis te gee en bedagsaam te wees.

1.1.2 Die waardes wat genoem is deur die groep is die volgende: dissipline, opvoeding vir die leerders as kinders; getrouheid en doelgerigheid.

1.2 Die rol van die leerder uit die Griekwa-gemeenskap as staatsburger

1.2.1 Die Griekwa-leerder moet deur die onderwys toegerus word om kennis van kommunikasie te besit om hom/haar te bemagtig om met almal te skakel. Die leerders moet ook opgelei word met kennis van leierskap sodat hulle doeltreffend aan gemeenskapsake kan deelneem.

1.2.2 Die waardes wat genoem is, sluit die volgende in: opleiding in alle aspekte van die lewe, veral hardwerkenheid en doelgerigheid.

1.3 Die rol van die Griekwa-leerder as beroepsbeoefenaar

1.3.1 Die groep voel dat die onderwys die Griekwa-leerder met die volgende aspekte moet toerus: onderwysopleiding en aanpasbaarheid.

1.3.2 Die groep noem die volgende waardes as toepaslik: opleiding en leierskap.

1.4 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van 'n geloofsgroepering

1.4.1 Die Griekwa-leerder moet deur die onderwys met die volgende toegerus word: geloofsopleiding en betrokkenheid by kerklike gemeenskappe.

1.4.2 Waardes: geloofwaardigheid; en die kind moet opgelei word in Bybelkunde.

1.5 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van verskillende verenigings en belangegroepe in die gemeenskap

1.5.1 Die groep voel dat die Griekwa-leerder deur die onderwys toegerus moet word met opleiding van praktiese toepassing om deel te neem in gemeenskaplike sake.

1.5.2 Waardes: onderwys en opleiding in gemeenskaplike sake

1.6 Die rol van die Griekwa-leerder as vryetydsbesteder

1.6.1 Die onderwys moet die leerders toerus moet met betrekking tot navorsing, opleiding, en toepaslike opleiding hoe om hul vryetyd doeltreffend te kan gebruik.

1.6.2 Waardes: benutting; opleiding moet van toepassing wees.

1.7 Die rol van die Griekwa-leerder as self-aktualiserende individu

1.7.1 Die groep voel dat die onderwys Griekwa-leerders moet toerus met kennis van hulself. Die leerders moet ook doelgerig wees.

1.7.2 Die waardes wat genoem is, sluit in aspekte soos aanmoediging, om in homself/haarself te glo; en selfstandigheid.

2 DIE ROL VAN ONDERWYSINRIGTINGS

2.1 Die onderwysinrigting is die samekoms van onderriggewers en leerders

Die onderriggewers met die volgende aspekte besit om doeltreffend met die leerders saam te werk: doelgerigheid; behulpsaamheid; en betrokkenheid. Die doel is om leerders betrokke te maak in die leersituasie.

2.2 Doeltreffende onderwys is afhanklik van relevante kurrikula en sillabusse

Die groep voel dat kurrikula en sillabusse verstaanbaar vir die leerders moet wees. Dit moet van toepassing wees asook doeltreffend. Die leerders moet die eienskap van leergierigheid besit. Die rede is dat die leerders die sillabusse en kurrikula as hulle s'n sal beskou.

2.3 Die onderwys word deur middel van 'n taal voorsien

Die groep voel dat veeltaligheid teenwoordig moet wees in die onderwys. Die rede is om leerders te verstaan en in hulle taal behulpsaam te wees.

2.4 Doeltreffende onderwys benodig geskikte onderwysgeriewe

Geboue van goeie standaard moet beskikbaar wees sodat gereelde skakeling kan plaasvind.

2.5 Doeltreffende onderwys is afhanklik van doeltreffende onderwysbestuur en –administrasie

Om gereelde skakeling met mekaar moontlik te maak, moet daar doeltreffende bestuur en administrasie te wees. Die dissipline moet streng maar regverdig wees. Die rede is om die beheer van die skool doeltreffend toe te pas.

3 ONDERWYSVOORSIENING AAN MINDERHEIDSGROEPE IN SUID- AFRIKA

Die groep is van mening dat die Griekwas 'n minderheidsgroep in Suid-Afrika is maar 'n meerderheidsgroep in Griekwaland-Wes is. Hulle kan in dié gebied aanspraak maak op eie onderwys.

FOKUSGROEP 4

ONDERWYSBEHOEFTE VAN DIE GRIEKWA-GEMEENSKAP

Verteenwoordigers van Griekwa-jeug

Datum: 19 November 1999

Plek: Douglas

Vergaderplek: Douglas-saal

Aantal groeplede: 17

Geslag: Mans: 6

Vroue:11

1 DIE FOKUS VAN DIE ONDERWYS

1.1 Die rol van die leerder as lid van 'n famielie in die Griekwa-gemeenskap

1.1.1 Die groep voel die seun as toekomstige vader moet deur die onderwys toegerus word om sy familie te versorg. Die dogter as moeder moet toegerus word om geleerd te wees, om na die huislike pligte om te sien, om die moederrol te vervul en om kinders voort te bring. Die leerders as kinders moet skoolgaan en leer; hulle moet gehoorsaam en diensbaar wees en mense respekteer.

1.1.2 Die sake wat genoem is, sluit die volgende in: getrouheid, pligsbesef; hofflikheid, eerlikheid, respek, verantwoordelikheid, en volkstrots. Die waardes van die familie moet voortgedra word volgens hul tradisionale standaarde.

1.2 Die rol van die leerders uit die Griekwa-gemeenskap as staatsburger

1.2.1 Die onderwys moet die Griekwa-leerder bemagtig om 'n trotse Griekwa te wees; hulle moet opvoeding oor hul land en eie geskiedenis ontvang; asook die Grondwet, werk en inheemse Suid-Afrikaners.

1.2.2 Waardes: trots en liefde vir land en volk; leierskaponderrig; bestuurstegnieke; staatkundige en grondwetlike onderrig; politieke aangeleenthede; menseregte; kommunikasie.

1.3 Die rol van die Griekwa-leerder as beroepsbeoefenaar

- 1.3.1 Die onderwys moet die Griekwa-leerder toerus met kennis van wetenskap en tegnologie, rekenaars, handelsrigtings asook akademies.
- 1.3.2 Die waardes wat genoem is, sluit die volgende in: produktiwiteit; hardwerkendheid; doelgerigtheid; 'n wil om te leer; belangstelling; voorligting.

1.4 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van 'n geloofsgroepering

- 1.4.1 Lede van die groep voel die onderwys moet die Griekwa-leerder toerus met kennis van Godsdienste en die wil om te leer. Die leerder moet produktief wees; geloof beoefen; respek toon en betrokke wees.
- 1.4.2 Die waardes wat beklemtoon is, is die volgende: beoefening van geloofsoortuiging; Godsdienstone onderrig; noodsaaklikheid om dit uit te leef en te beoefen.

1.5 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van verskillende verenigings en belangegroepes in die gemeenskap

- 1.5.1 Die groep is van mening dat die Griekwa-leerder deur die onderwys toegerus moet word met kennis van hoe om betrokke te wees en belang te stel in hul gemeenskap, hoe om die natuur te bewaar, primêre gesondheid, HIV-onderrig.
- 1.5.2 Waardes: betrokkenheid; verantwoordelikheid; behulpsaamheid; hardwerkendheid; en doelgerigtheid. Werkwinkels, uitstappies en projekte moet geloods word. Gemeenskapswaardes en normes moet geleer word.

1.6 Die rol van die Griekwa-leerder as vryetydsbesteder

- 1.6.1 Die groeplede voel dat sport en ontspanning en die beoefening daarvan geleer en afgerig moet word. Inheemse sport moet onderrig, afgerig en ontwikkel word.
- 1.6.2 Die waardes wat genoem is, is die volgende: Daar moet ruimte gemaak word vir kultuurbedrywighede; betrokkenheid; beoefening van inheemse sport; deelname aan ontspanningsprojekte.

1.7 Die rol van die Griekwa-leerder as self-aktualiserende individu

1.7.1 Die onderwys moet Griekwa-leerders toerus met die kennis om hul vermoëns te ontdek en potensiaal te ontwikkel, 'n hoë peil te handhaaf en doelwitte te bereik; hard te werk en te leer; die wil te hê om sy kennis te verbreed.

1.7.2 Die waardes wat beklemtoon is, is dat daar gekyk moet word na die individu se behoeftes en vermoëns, want elkeen is uniek; die vermoë om te presteer; om iets te word in die lewe; hard te werk.

2 DIE ROL VAN ONDERWYSINRIGTINGS

2.1 Die onderwysinrigting is die samekoms van onderriggewers en leerders

Die onderriggewers moet goed opgelei word; hulle moet geleerd wees. Werkwinkels en inligtingsessies moet gehou word. Kommunikasie tussen die onderriggewers moet goed wees. Die redes is dat die leerders en die onderriggewers mekaar moet verstaan; hulle moet begrip hê vir mekaar. Dit sal help om goeie en gehalte-werk te lewer. Dit moet in ag geneem word dat onopgeleide werkers altyd probleme veroorsaak.

2.2 Doeltreffende onderwys is afhanklik van relevante kurrikula en sillabusse

Die groep is van mening dat kurrikula en sillabusse aan internasionale en nasionale vereistes moet voldoen; standarde moet soortgelyk wees aan die van ander teiken-groepe; ekonomiese ontwikkeling moet geïnkorporeer word. Ander aspekte waaraan aandag gegee moet word, is bestuursonderrig, munisipale funksies en beskikbare hulpbronne. Die redes is onder meer dat gehalte-onderrig en produkte gelewer moet word. Die leerders moet in die toekoms hul gemeenskappe kan dien, want dan sal hulle die behoeftes van hul gemeenskappe verstaan.

2.3 Onderwys word deur middel van 'n taal voorsien

Die taal van onderwys moet die inheemse tale insluit, naamlik Griekwa, San, Nama en die van die Korana. Ook Engels en Afrikaans; leerders moet kies. Die redes is dat die leerders trots moet wees op hul moedertaal en moet help om dit te ontwikkel. Die leerders moet ook taalbemagtig word in 'n moderne samelewing.

2.4 Doeltreffende onderwys benodig geskikte onderwysgeriewe

Die geriewe moet soortgelyk aan die van die res van die hele land wees. Die sportgeriewe moet deur die Staat ondersteun word. Daar moet meer rekenaars wees in skole. Spesiale skole moet gebou word. Die redes is dat plattelandse gemeenskappe baie afgeskeep word. Kinders verlaat die skool vroeg omdat ouers dit nie kan bekostig om hulle na staatskole te stuur vir verdere studie nie. Geriewe sal skole op die platteland in staat stel om doeltreffende onderwys te gee sodat die leerders nie afgeskeep word nie.

2.5 Doeltreffende onderwys is afhanklik van doeltreffende onderwysbestuur en -administrasie

Die Staat moet in die gemeenskap belê en vir die leerders die nodige hulpbronne daarstel. Ouers en gemeenskappe moet betrokke wees. Die Staat moet praktiese en daadwerklike materiële hulp aan die gemeenskap gee. Die dissipline moet van toepassing wees en volgens tradisionele en kulturele beleid. Die rede is om dissipline te vestig.

3 ONDERWYSVOORSIENING AAN MINDERHEIDSGROEPE IN SUID-AFRIKA

Die groep voel dat die Griekwa-gemeenskap 'n minderheidsgroep is in Suid-Afrika. Die rede is die getalle van die mense in Suid-Afrika.

FOKUSGROEP 5

ONDERWYSBEHOEFTE VAN DIE GRIEKWA-GEMEENSKAP

Verteenwoordigers van die volwassene-groep

Datum: 24 Februarie 2000

Plek: Prieska

Vergaderplek: Prieska-saal

Aantal groeplede: 19

Geslag: Mans: 8

Vroue:11

Tyd: 11:30

1 DIE FOKUS VAN DIE ONDERWYS

1.1 Die rol van die leerder as lid van 'n familie in die Griekwa-gemeenskap

Die onderwys moet die seun as toekomstige vader toerus met akademiese en tegniese kennis sodat hy 'n broodwinner kan wees en sy gesin kan onderhou. Die onderwys moet ook die dogter as toekomstige moeder toerus sodat sy die gesin kan versorg, help met ekonomiese opheffing, omsien na haar huishouding, en die kinders grootmaak. Die leerders as kinders moet geleer word om gehoorsaam te wees; opgelei word in tegniese en akademies vakke; hul ouers respekteer en diensbaar wees.

1.1.2 Die waardes wat genoem is, is die volgende: standarde en norme van familielewe; gehoorsaamheid; getrouheid; pligsbesef; verantwoordelikheid; hoflikheid, trots vir Griekwa-volk.

1.2 Die rol van die leerder uit die Griekwa-gemeenskap as staatsburger

1.2.1 Die leerder moet toegerus word met akademiese, politieke en etniese kennis. Hy/Sy moet toegerus word om getrou en gehoorsaam te wees aan landswette. Hulle moet opgelei word om trots te wees op die Griekwa-gemeenskap en ook Suid-Afrika.

1.2.2 Waardes: inheemse en tradisionale waardes; getrouheid; gehoorsaamheid; pligsbesef; leierskapvaardighede; bestuursvaardighede; lojaliteit teenoor die Staat.

1.3 Die rol van die Griekwa-leerder as beroepsbeoefenaar

1.3.1 Die onderwys moet die Griekwa-leerder toerus met sport- en ontspanningsvaardighede. Die leerders moet opleiding ontvang in rekeningstudie, wetenskap en tegnologie, kuns en kultuur, bestuur, leierskap en bedryf.

1.3.2 Die waardes wat beklemtoon is, is die volgende: produktiwiteit, verantwoordelikheid en eerlikheid. Leerders en gemeenskappe moet met beroepe toegerus word.

1.4 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van 'n geloofsgroepering

1.4.1 Die onderwys moet die Griekwa-leerder oplei om respek te toon vir sy geloof en betrokke te wees by kerklike gebeurtenisse. Die leerders moet in hul geloof onderdig word. Daar moet vryheid wees ten opsigte van geloofsuitdrukking.

1.4.2 Waardes: Godsdiensoonderrig ontvang en uitoefening van geloofsoortuigings. Die onderwys moet hulle toerus met Christelike waardes.

1.5 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van verskillende verenigings en belangegroepe in die gemeenskap

1.5.1 Die leerders moet opvoeding ontvang. Hulle moet opgelei word hoe om gesond te lewe (HIV). Hulle moet geleer word hoe om die natuur te bewaar en te ontwikkel.

1.5.2 Waardes: Die leerders moet betrokke wees. Projekte moet daargestel word. Leerders moet aangemoedig word. Leerders moet hulpvaardig wees.

1.6 Die rol van die Griekwa-leerder as vryetydsbesteder

1.6.1 Leerders moet geleer word wat vryetydsbesteding is en hoe om dit toe te pas. Hulle moet toegerus word met kennis van hoe om kreatief te wees; hoe om verantwoordelik te wees en hoe om sportgeesdriftig te wees. Hulle moet ook geleer word om die Griekwa-taal te beoefen.

1.6.2 Waardes: Daar moet ruimte gemaak word in die onderwys vir kultuuraangeleenthede asook die uitoefening van die Griekwa-kultuur.

1.7 Die rol van die Griekwa-leerder as self-aktualiserende individu

1.7.1 Die leerder moet opgelei word om self-krities te wees; om sy potensiaal te ontdek en ontwikkel om sodoende sukses te behaal.

1.7.2 Waardes: Die individu moet tot volle potensiaal ontwikkel word.

2 DIE ROL VAN DIE ONDERWYSINRIGTINGS

2.1 Die onderwysinrigting is die samekoms van onderriggewers en leerders

Die onderriggewers moet van hoogstaande gehalte wees volgens internasionale vereistes. Daar moet nou en dan werkwinkels en kommunikasie tussen die leerders en die onderriggewers wees. Die redes is dat daar beter begrip en samewerking tussen die betrokkenes sal wees en hulle eienaarskap van die onderwys sal aanvaar.

2.2 Doeltreffende onderwys is afhanklik van relevante kurrikula en sillabusse

Kurrikula en sillabusse moet van hoë standaard wees vir gehalte-onderwys. Bestuursvaardigheid en ekonomiese vaardighede moet ontwikkel word. Die kurrikula en sillabusse moet voldoen aan die behoeftes van die Griekwa-volk. Entrepreneurskap moet ontwikkel word en ongeletterdheid uitgewis word. Die leerders sal dan hul eie gemeenskap kan dien en ook deel voel van die onderwys.

2.3 Die onderwys word deur middel van 'n taal voorsien

Die taal van die Griekwa - die tradisionele taal - moet gebruik word in die onderwys. Engels en Afrikaans kan ook gebruik word; die leerder moet kies tussen die twee as 'n tweede taal. Die taal van die Griekwa sal die eienskap van die onderwys verhoog. Die leerder gaan baie trots wees op hulle taal en dit sal ontwikkel.

2.4 Doeltreffende onderwys benodig geskikte onderwysgeriewe

Die skole moet alle toerusting hê soos onderwysmedia en geboustrukture. Spesiale skole vir onderpresteerders, beter sportgeriewe, dienssentrums (naaldwerk, houtwerk) moet gebou word. Onderpresteerders verlaat skool vroeg as gevolg van mislukking - geen heenkome nie. Die afwesigheid van geriewe in plattelandse gebiede veroorsaak dat die leerders nie die geleentheid kry om hul potensiaal ten volle te ontwikkel nie. Die geriewe verhoog die kwaliteit van die onderwys.

2.5 Doeltreffende onderwys is afhanklik van doeltreffende onderwysbestuur en –administrasie

Alle rolspelers moet eienaarskap van die onderwys besit deurdat almal betrokke is. Ouers en die gemeenskap moet aangemoedig word om betrokke te raak. Die Staat moet die gemeenskap finansiële ondersteun. Dissipline moet wees soos deur die tradisionele owerhede en gemeenskappe bepaal. Sonder dissipline kan goeie leer nie plaasvind nie. Met dissipline sal orde gehandhaaf word.

3 ONDERWYSVOORSIENING AAN MINDERHEIDSGROEPE IN SUID-AFRIKA

Die groep voel dat die Griekwas 'n minderheidsgroep is vanweë van die fisiese getalle.

FOKUSGROEP 6

ONDERWYSBEHOEFTE VAN DIE GRIEKWA-GEMEENSKAP

Verteenwoordigers van die Griekwa-jeug

Datum: 24 Februarie 2000

Plek: Prieska

Vergaderplek: Prieska-saal

Aantal groeplede: 16

Geslag: Mans: 4

Vroue: 12

Tyd: 13:30

1 DIE FOKUS VAN DIE ONDERWYS

1.1 Die rol van die leerder as lid van 'n familie in die Griekwa-gemeenskap

1.1.1 Die onderwys moet die leerders as môre se vaders toerus met kennis van hoe om die familie te versorg; hoe om die gesin te onderhou en opvoeding te kry. Die onderwys moet die dogter as toekomstige moeder toerus om die huishouding waar te neem; om 'n goeie huisvrou te wees en vir die kinders te sorg. Die leerders as kinders moet geleer word om ouers te respekteer en diensbaar te wees. Hulle moet geleer word om gehoorsaam te wees en moet skoolgaan om hulle in verskeie rigtings te bekwaam.

1.1.2 Waardes: Die waardes en norme van die gesin en die belangrikheid van gesinne; getrouheid; pligsbesef; hoflikheid en vriendelikheid; diensbaarheid; eerlikheid; respek; gehoorsaamheid; onderdanigheid.

1.2 Die rol van die leerder uit die Griekwa-gemeenskap as staatsburger

1.2.1 Die leerder moet opgelei word om 'n trotse Griekwa te word. Hy/Sy moet geleer word om getrou te wees aan landswette; en eerbaar en hardwerkend te wees. Leerders moet ander mense respekteer. Hulle moet kennis ten opsigte van vakarbeid besit. Hulle moet kennis van mensregte as eerste inwoners van Suid-Afrika besit. Hulle moet die Grondwet van die land leer ken.

1.2.2 Waardes: Die leerder moet die grondwetlike waardes as staatsburger ken; die waardes van burgerskap as eerste inheemse burgers en landgenote ken; moet hul herkoms ken en volkskonferensies bywoon; diensbaar, getrou en geloofwaardig wees; en trots en liefde vir die land en volk besit. Die Griekwa-kind moet leierskap-onderrig kry; asook kennis van bestuurstechnieke en staatkunde; verantwoordelikheid.

1.3 Die rol van die Griekwa-leerder as beroepsbeoefenaar

1.3.1 Die Griekwa-kind moet opleiding ontvang in rekenaarstudie en wetenskaplike opvoeding en tegnologie. Die kind moet bemaatig word om hulpvaardig, pligsgetrou en gehoorsaam te wees.

1.3.2 Die waardes wat beklemtoon is, is die volgende: belangrikheid van moderne studie d.w.s tegnologie, wetenskap en rekenaars. Die leerder moet produktief wees en die wil hê om te leer. Die kind moet diensbaar wees.

1.4 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van 'n geloofsgroepering

1.4.1 Die Griekwa-leerder moet opgelei word om respek te toon vir sy geloof en betrokke wees. Hulle moet opgelei word om bidure by te woon. Die onderwys moet die leerders bemaatig om deel te neem aan Godsdiensoonderrig, geloofwaardig te wees, respek te betoon en beoefen.

1.4.2 Waardes: beoefening van Godsdien; die noodsaaklikheid van geloof en die onderrig en beoefening daarvan.

1.5 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van verskillende verenigings en belangegroepe in die gemeenskap

1.5.1 Gesondheidsonderrig is belangrik, veral siektes soos HIV. Die leerder moet geleer word om die natuur te bewaar en te ontwikkel. Die kind moet geleer word om betrokke te raak in gemeenskapsake, om behulpsaam te wees, om gemeenskapsprojekte te ontwikkel.

1.5.2 Die waarde wat genoem is, sluit die volgende in: betrokkenheid en gemeenskap-sontwikkeling; leerders moet hul plek in die samelewing ken en uitleef; respek vir tradisionele leiers toon. Leerders moet aangemoedig word om projekte te doen.

1.6 Die rol van die Griekwa-leerder as vryetydsbesteder

1.6.1 Die Griekwa-kind moet aangemoedig word in die beoefening van die Griekwa-kultuur. Hulle moet opgelei word om deel te neem aan sportaktiwiteite, speletjies, stokperdjies, bidure, volksdae. Hulle moet opvoeding en afrigting in sport en ontspanning kry.

1.6.2 Die waardes sluit die volgende in: die belangrikheid van sport en ontspanning. Daar moet plek gemaak word in die onderwys vir die uitlewing van die Griekwa-kultuur.

1.7 Die rol van die Griekwa-leerder as self-aktualiserende individu

1.7.1 Die onderwys moet die Griekwa-leerder akademies toerus om hul vermoëns te verhoog. Leerders moet toegelaat word om hul eie potensiaal te ontdek, daarin te verbeter en sodoende sukses te kan behaal. Hulle moet opgelei word om hulpvaardig te wees en die wil hê om te presteer. Die leerder moet ook opgelei word om dié doelwitte te bereik.

1.7.2 Waardes: doelgerigtheid en produktiwiteit; sukses in die lewe te bereik; die wil om te presteer, ideale te bereik en in wetenskap en tegnologie kwalifiseer.

2 DIE ROL VAN ONDERWYSINRIGTINGS

2.1 Die onderwysinrigting is die samekoms van onderriggewers en leerders

Die onderriggewers moet geleerd wees en opleiding ontvang vir aanbieding van vakke en om met leerders te werk. Hoe meer en beter die onderwyser opgelei is, hoe beter sal hy gehalte-produkte oplewer. Werkwinkels, werksessies en inligtingsessies moet nou en dan gehou word. Die leerders moet respek hê en gehoorsaam wees. As dit so is, dan kan kennis en vaardighede aan kinders oorge-dra word. Daar moet samewerking tussen die betrokkenes wees; hulle moet mekaar verstaan en beter begryp.

2.2 Doeltreffende onderwys is afhanklik van relevante kurrikula en sillabusse

Die kurrikula en sillabusse moet die kenmerke van internasionale en nasionale standarde besit. Daar moet voorsiening gemaak word vir die verskillende kultuurgroepe. Die leerders moet ook ekonomiese en bestuursonderrig ontvang. Daar moet gekyk word na hulpbronne wat beskikbaar is om sodoende ekonomiese ontwikkeling en bestuursvermoë te bevorder. Al dié dinge is vir gehalte-onderwys.

2.3 Onderwys word deur middel van 'n taal voorsien

Die taal van die onderwys moet die Griekwa-taal wees, en dan Afrikaans en Engels. Leerders moet hul eie keuse maak. Die Griekwa-taal veral moet die onderwys-taal wees want dit was onderdruk vir baie jare. Trots sal weer in Griekwaland ontstaan.

2.4 Doeltreffende onderwys benodig geskikte onderwysgeriewe

Die groep voel daar moet beter sportgeriewe, spesiale skole vir onderpresteerders en rekenaars in alle skole wees. In plattelandse gebiede waar geriewe baie skaars is, kry leerders nie die geleentheid om hul potensiaal ten volle te ontwikkel nie.

2.5 Doeltreffende onderwys is afhanklik van doeltreffende onderwysbestuur en –administrasie

Die groep voel dat die Staat moet bydra; diens implementeer en finansiële hulp bied waar nodig. Die ouers en gemeenskap moet aangemoedig word om betrokke te raak. Daar moet teregwysing wees en dissipline om dit te vestig.

3 ONDERWYSVOORSIENING AAN MINDERHEIDSGROEPE IN SUID-AFRIKA

Die groep voel dat die Griekwa-gemeenskap 'n minderheidsgroep is, maar 'n meerderheidsgroep in Griekwaland-Wes.

FOKUSGROEP 7

ONDERWYSBEHOEFTE VAN DIE GRIEKWA-GEMEENSKAP

Verteenwoordigers van die volwassene-groep

Datum: 21 Maart 2000

Plek: Daniëlskuil

Vergaderplek: Daniëlskuil-saal

Aantal groeplede: 10

Geslag: Mans: 3

Vroue: 7

Tyd: 13:30

1 DIE FOKUS VAN DIE ONDERWYS

1.1 Die rol van die leerder as lid van 'n familie in die Griekwa-gemeenskap

1.1.1 Die onderwys moet die Griekwa-leerder toerus hoe om die gesin te lei; hoe om werksaam te wees; hoe om die familie bymekaar te hou. Dit moet die dogter as toekomstige moeder leer hoe om die kinders te versorg en te onderrig; hoe om onderdanig te wees aan haar man. Die leerder as kinders moet aangemoedig word deur die onderwys om skool te gaan; om gehoorsaam, onderdanig en respekvol te wees.

1.1.2 Waardes: getrouheid; pligsgetrouheid; gehoorsaamheid; 'n man van een vrou en 'n vrou van een man; samewerking, onderdanigheid, lojaliteit; diensbaarheid.

1.2 Die rol van die leerder uit die Griekwa-gemeenskap as staatsburger

1.2.1 Die leerders moet die geskiedenis van die land en landswette te leer ken. Hulle moet kennis hê oor wat om te doen om sy brood te verdien. Hulle moet opgelei word hoe om geld te bestee.

1.2.2 Die waardes wat genoem is, sluit die volgende in: onderdanigheid; moet sy leiers ken; moet deelneem aan volkskonferensies en trots wees op sy herkoms.

1.3 Die rol van die Griekwa-leerder as beroepsbeoefenaar

- 1.3.1 Die leerders moet opleiding ontvang in ander vakke soos wetenskap en tegnologie. Hulle moet opgelei word om altyd bereid te wees om die werk te doen; hoe om arbeidsgewillig en diensbaar te wees.
- 1.3.2 Die volgende waardes word beklemtoon: belangrikheid van verskillende beroepsrigtings; produktiwiteit en hardwerkendheid; gekwalifiseer wees vir 'n beroep; gehoorsaam; diensbaar; getrou.

1.4 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van 'n geloofsgroepering

- 1.4.1 Die leerders moet Godsdienst- en Bybelonderrig kry. Hulle moet geleer word om deel te neem aan die gemeenskap van die gelowiges, en Godvresend te wees. Hulle moet betrokke wees en getuie is lewer. Hulle moet opgelei word om diensbaar te wees.
- 1.4.2 Waardes: prysing en getuie is lewering; vrylik oor sy geloof getuig; uitoefening van geloof; hulpvaardigheid; getrouheid; trots.

1.5 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van verskillende verenigings en belangegroepe in die gemeenskap

- 1.5.1 Leerders moet geleer word in gesondheid (b.v. HIV) en natuurbewaring. Die Griekwa-taal moet geleer word in die onderwys. Hulle moet opgelei word om diensbaar te wees; hulp te verleen en uitvoering te gee.
- 1.5.2 Die waardes wat genoem is, is bereidwilligheid; getrouheid; kommunikasie; diensbaarheid en betrokkenheid; natuurbewaring.

1.6 Die rol van die Griekwa-leerder as vryetydsbesteder

- 1.6.1 Die leerder moet opvoeding kry ten opsigte van sport en ontspanning. Hulle moet bemaagtig word om in hul volksorganisasies belang te stel; bidure by te woon; en boeke te lees. Hulle moet opgelei word dat hulle buitemuurse aktiwiteite nie aantoot gee aan hul gemeenskap nie. Die leerder moet aangemoedig word om enige taak wat verrig word, te geniet.

1.6.2 Waardes: Die leerders moet sport geniet en nie net om dit af te handel nie; bereidwillig om deel te neem; aanleer van inheemse volke se gewoontes; verantwoordelikheid.

1.7 Die rol van die Griekwa-leerder as self-aktualiserende individu

1.7.1 Die leerder moet aangemoedig word om hul vermoëns te ontwikkel; om te besef dat hy uniek is en dat sy potensiaal ontwikkel moet word. Hulle moet geleer word om in hulself te glo en bereidwillig wees om te leer. Die leerder moet opgelei word om trots te wees as 'n Griekwa en sy plek vol te staan in die verskeie gemeenskappe.

1.7.2 Waardes: doelwitstelling en -bereiking; gebruik van Griekwa-taal, -tradisie en die uitleef daarvan; samewerking; respek aan ander asook hul uniekheid; doelgerig wees.

2 DIE ROL VAN DIE ONDERWYSINRIGTINGS

2.1 Die onderwysinrigting is die samekoms van onderriggewers en leerders

Die onderriggewers moet onderwyskursusse voltooi het en goed geleerd wees sodat die leerder nie mislei kan word nie. Geleerde onderriggewers sal omstandighede skep vir ontwikkeling sodat hulle 'n goeie gemeenskap kan oplei en onderrig. Dit sal die nakoming van hul verantwoordelikheid steun. Dit sal ook goeie onderrig verseker.

2.2 Doeltreffende onderwys is afhanklik van relevante kurrikula en sillabusse

Kurrikula en sillabusse moet van hoë standaard wees en aan goeie kwaliteit voldoen. Kurrikula en sillabusse moet 'n deurslag gee en deursigtig wees om die standaard van die onderwys te verhoog en gehalte-onderwys te kry. Die Griekwa-taal moet onderrig word asook inheemse kennis om die status van die Griekwas te verhoog. Wetenskap en tegnologie en plaaslike ekonomie moet geleer word.

2.3 Die onderwys word deur middel van 'n taal voorsien

Die Griekwa-taal moet die taal van die onderwys word en moet ontwikkel word. Ander tale soos Engels en Afrikaans kan ook geleer word. Leerders moet kies. Die taal van die Griekwas sal sodoende gevestig kan word want dit het sy status verloor en was onderdruk.

2.4 Doeltreffende onderwys benodig geskikte onderwysgeriewe

Die geriewe moet aan dieselfde vereistes van die huidige staatsondersteunde skole voldoen. Sportgeriewe en rekenaars word benodig in skole vir goeie onderwys.

2.5 Doeltreffende onderwys is afhanklik van doeltreffende onderwysbestuur en –administrasie

Die gemeenskap en die Staat moet betrokke wees in die onderwys van die leerders. Om dissipline te handhaaf, moet die leerder opgelei word om gehoorsaam en werksaam wees. Dissipline moet toegepas word. Die skole kan produktief wees as dissipline gevestig is.

3 ONDERWYSVOORSIENING AAN MINDERHEIDSGROEPE IN SUID-AFRIKA

Die meeste lede van die groep voel dat die Griekwa 'n minderheidsgroep is maar dat hulle tradisie en leefwyse kan bly voortleef. Die ander stem as gevolg van die rasseklassifikasie nie saam nie.

FOKUSGROEP 8

ONDERWYSBEHOEFTE VAN DIE GRIEKWA-GEMEENSKAP

Verteenwoordigers van Griekwa-jeug

Datum: 21 Maart 2000

Plek: Daniëlskuil

Vergaderplek: Daniëlskuil-saal

Aantal groeplede: 11

Geslag: Mans: 3

Vroue: 8

Tyd: 11:30

1 DIE FOKUS VAN DIE ONDERWYS

1.1 Die rol van die leerder as lid van 'n familie in die Griekwa-gemeenskap

1.1.1 Die seun as toekomstige vader moet opgelei word om sy gesin 'n dak oor hulle koppe te gee. Hy moet akademiese opleiding kry sodat hy die familie kan versorg. Die dogter as toekomstige moeder moet opgelei word om na die kinders om te sien en aan hulle die nodige te voorsien. Sy moet ook akademiese opleiding kry. Die leerders as kinders moet geleer word om gehoorsaam en onderdanig te wees.

1.1.2 Die waardes waat beklemtoon is, is: die noodsaaklikheid van skoolopleiding; onderdanigheid; pligsgetrouheid en gehoorsaamheid.

1.2 Die rol van die leerder uit die Griekwa-gemeenskap as staatsburger

1.2.1 Die leerder moet akademies en tegnies-wetenskaplik toegerus word. Die leerders moet ook opgelei word om hofflik, diensbaar en bereidwillig te wees.

1.2.2 Die waardes het die volgende sake sterk benadruk: getrouheid; pligsbesef; en diensbaarheid.

1.3 Die rol van die Griekwa-leerder as beroepsbeoefenaar

- 1.3.1 Die leerders moet toegerus word deur die onderwys om betroubaar, bereidwillig en diensbaar te wees. Die leerders moet ook akademiese opvoeding kry.
- 1.3.2 Waardes: identifisering van beroepe en akademiese opvoeding; produktiewe deelneming; wil om te werk; pligsgetrouheid.

1.4 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van 'n geloofsgroepering

- 1.4.1 Die Griekwa-kindere moet deur die onderwys bemaagtig word in die volgende aspekte van die lewe: hulle moet betroubaar en betrokke wees; die algemene opvoeding moet gebaseer word op genade-godsdienste.
- 1.4.2 Waardes: respek vir Christendom; eerlikheid; betroubaarheid; trots; diensbaarheid.

1.5 Die rol van die Griekwa-leerder as lid van verskillende verenigings en belangegroepe in die gemeenskap

- 1.5.1 Dit word verwag van die onderwys om die Griekwa-leerder toe te rus met kennis om betroubaar, bereidwillig, diensbaar en hulpvaardig te wees. Die Griekwa-leerder moet ook opvoeding ontvang in tradisionele en kulturele aspekte.
- 1.5.2 Die waardes wat beklemtoon is, is die volgende: benutting; gemeenskapsdiens; betroubaarheid; bereidwilligheid; diensbaarheid en hulpvaardigheid.

1.6 Die rol van die Griekwa-leerder as vrytydsbesteder

- 1.6.1 Die groep voel dat die onderrig van kunswerk, sport en tegnologie benodig word in hierdie geval. Leerders moet sportstudies as vak ontvang.
- 1.6.2 Waardes: sportbeoefening, bywoning, deelneming en benutting

1.7 Die rol van die Griekwa-leerder as self-aktualiserende individu

1.7.1 Die onderwys moet die leerder hulp om homself te ontdek. Die leerder moet beroepsgerig wees.

1.7.2 Waardes: intensiewe opleiding; kommunikasie; selfontdekking en prestasie.

2 DIE ROL VAN ONDERWYSINRIGTINGS

2.1 Die onderwysinrigting is die samekoms van onderriggewers en leerders

Die onderriggewers moet hoë kwalifikasies hê om die gehalte van onderwys te verhoog. Die onderriggewers moet ook die kulturele agtergrond van die leerders ken, dan sal daar samewerking wees tussen die leerders en die onderriggewers.

2.2 Doeltreffende onderwys is afhanklik van relevante kurrikula en sillabusse

Die kurrikula en sillabusse moet van hoë gehalte en standaard wees. Leerders moet onderrig ontvang in vakke soos wetenskap en tegnologie, bestuursfunksies en munisipale sake. Die doel is om vir Griekwa-leerders gehalte-onderwys te kry.

2.3 Onderwys word deur middel van 'n taal voorsien

Die groep voel die Griekwa-taal moet die taal van die onderwys wees omdat dié taal vir baie jare onderdruk was. Ander tale soos Afrikaans en Engels kan ook geleer word maar leerders moet kies watter taal hulle vir 'n tweede taal wil hê.

2.4 Doeltreffende onderwys benodig geskikte onderwysgeriewe

Geriewe van hoë standaard moet beskikbaar wees om die standaard van die onderwys te verhoog. Swembaddens, sportterreine en geboue moet ook beskikbaar wees.

2.5 Doeltreffende onderwys is afhanklik van doeltreffende onderwysbestuur en –administrasie

Alle rolspelers moet saamwerk, dit wil sê die Staat, die gemeenskap/ouers, die leerders en die onderriggewers. Die Staat moet die onderwys finansiëel ondersteun;

die leerder moet leer en die onderriggewers moet die leerders leer. Dissipline moet deur die gemeenskap voorgestel wees sodat dissipline weer in die skole gevestig kan word.

3 ONDERWYSVOORSIENING AAN MINDERHEIDSGROEPE IN SUID-AFRIKA

Party lede van die groep stem saam dat die Griekwas 'n minderheidsgroep is soos deur die breë Suid-Afrika gemeenskap gesien. Party sê nee, want die Griekwas is een van die eerste inheemse bewoners van Suid-Afrika.

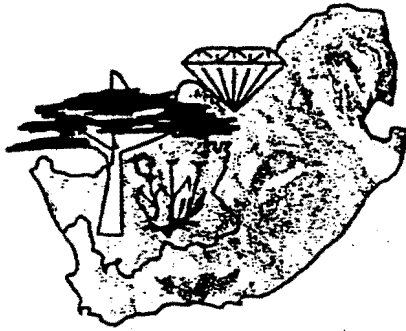
APPENDIX 6

CONFIRMATION OF FOCUS GROUPS' REPORTS BY FOCUS GROUP LEADERS

ADAM KOK V

Kantoor en Koninklike Huis / Office and Royal House

Posbus/PO. Box 1804
Mberley
00
Tel: (053) 871-2731
Faks: 082 363 0083
Tele: (053) _____

Posbus/PO. Box 12
Campbell
8360
Tel: (053) 298-9014
(053) 908-9003
Telefax: 082 355 2987

Koninkryk van die Khoisan / Kingdom of the Khoisan

Verw.:
Ref.:

5 September 2000

Aandag: Mnr D Mochwaneasi
Taung Opleidingskollege
TAUNG
Noord-Wes Provinsie

Beste Desmond

**ONDERWYSBEHOEFTE
NAVORSING: GRIEKWA GEMEENSAPPE**

Die alomvattende opsomming van navorsing en studie in ons gemeenskap, woonagtig te Prieska, Douglas, Daniëlskuil en Campbell, is baie doeltreffend en op die man af.

Wat ons behandel het was opgeneem in u verslae en ons is heeltemal tevrede met u werk en navorsing onder ons gemeenskap.

Ons Leiers, mnre Bosman, Jaftha en Sy Eksellensie Koning Adam Kok V en ekself, spreek ons opregte waardering en dank uit dat u ons gemeenskap dekies het om u "thesis" op te doen.

Vriendelik die uwe

A handwritten signature in black ink, enclosed within a hand-drawn oval. The signature appears to be 'B.C. van Staden'.

B.C. van Staden